

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/302/2021
Identifikačné číslo spisu:	1709204081
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1709204081.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Ivana Rumanu, v spore žalobcov 1/ F. M., narodeného XX. Q. XXXX a 2/ F. M., narodeného 1. P. XXXX, obidvoch bývajúcich v W., V. XXX, zastúpených JUDr. C. L., bývajúcim v W., K., proti žalovaným 1/ PhDr. M. X., narodenému X. F. XXXX, bývajúcemu v W., V. XXX, 2/ T. X., narodenému XX. N. XXXX, bývajúcemu v W., V. XXX a 3/ Q. X., narodenej XX. P. XXXX, bývajúcej v W., V. XXX, zastúpeným Advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s.r.o., v mene ktorej koná JUDr. Roman Heinrich, advokát so sídlom v Bratislave, Lombardíniho 22b, o splnenie povinností a o vzájomnej žalobe o určenie vlastníctva a splnenie povinnosti, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 8C/90/2009, o dovolaní žalovaných 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. septembra 2020 sp. zn. 2Co/74/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaných 1/ až 3/ z a m i e t a .

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom zo 6. mája 2019 č. k. 8C/90/2009-463 zastavil konanie o žalobe žalobcov 1/ a 2/ (ďalej spolu aj „žalobcovia“) v časti o odstránenie bližšie označenej železnej bránky (výrok I), uložil žalovaným 1/ až 3/ (ďalej spolu aj „žalovaní“) povinnosť odstrániť bližšie označené šípové ruže (výrok II), vo zvyšku žalobu žalobcov zamietol (výrok III), zastavil konanie o vzájomnej žalobe žalovaných v časti o odstránenie bližšie označených betónových skruží (výrok IV), vo zvyšku zamietol vzájomnú žalobu žalovaných (výrok V) a žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok VI).

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovenia § 3 ods. 1, § 126 ods. 1, § 127 ods. 1, § 134 ods. 1, 3, § 130, § 415, § 872 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 115, § 116 ods. 1,2, § 145 ods. 1,2 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka účinného od 01.01.1951 do 31.03.1964 (ďalej len „stredný OZ“).

1.2. Nakoľko žalobcovia zobrali žalobu v časti o odstránenie bližšie označenej železnej bránky a žalovaní

so späťvzatím žaloby v tejto časti súhlasili, súd konanie v tejto časti zastavil.

1.3. Pri posudzovaní dôvodnosti žaloby žalobcov v časti uloženia povinnosti žalovaným odstrániť šípové ruže súd prvej inštancie vzhľadom na to, že predmetné šípové ruže sa čiastočne dotýkajú obvodového múru, ktorý patril k pôvodnému domu žalovaných. Ustálil, že žalovaní ako vlastníci šípkových ruží, ktoré sú síce posadené na ich pozemku ohrozujú susedovu stavbu, tým, že šípové ruže sa ťahajú najmä po obvode múru domu žalobcu 2/ a preto dochádza k poškodzovaniu jeho majetku. Preto v tejto časti žalobe žalobcov vyhovel a uložil žalovaným povinnosť odstrániť šípové ruže tak, aby sa neuchytávali o bližšie označený rodinný dom, nakoľko zasahujú do vlastníckeho práva žalobcu 2/. Ako nedôvodnú posúdil súd prvej inštancie žalobu žalobcov, ktorou žiadali od žalovaných odstránenie kríkov, ktoré rastú pozdĺž rodinného domu žalovaných. Ako nepreukázanú zamietol súd prvej inštancie aj žalobu žalobcu 1/, ktorou žiadal uloženie povinnosti žalovaným zabezpečiť mu voľný a ničím nerušený prechod a prejazd cez sporný pozemok (spoločný dvor), nakoľko sporný pozemok je spoločný dvor, kde podielovní spoluvlastníci majú rovnaké práva ohľadne užívania danej spoločnej parcely.

1.4. Súd prvej inštancie pri posudzovaní dôvodnosti vzájomnej žaloby žalovaných vychádzal z toho, že sporná parcela ako spoločný dvor prináležiaci k viacerým domovým nehnuteľnostiam a nebola konfiškovaná v celosti voči všetkým jej vlastníkom, ale konfiškácia sa týkala len majetku jedného vlastníka, a to M. G.. Na základe konfiškačného rozhodnutia bolo k bližšie označeným parcelám vyznačené vlastnícke právo Československého štátu v celosti. Žalovaní nepredložili žiaden doklad z ktorého by vyplývalo, že M. G. bol k času konfiškácie jeho majetku jediným vlastníkom spornej nehnuteľnosti. Pokiaľ žalovaní poukazovali na svoju dobromyseľnosť pri uzatváraní Dohody o zriadení práva osobného užívania (ďalej len „Dohoda“) pozemku parcely č. XXX, XXX a XXX, súd prvej inštancie uviedol, že na základe Dohody nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k celej parcele XXX pretože M. G. nebol k času konfiškácie jediným vlastníkom. Nemohlo dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva a preto nemožno uvažovať ani o ochrane vlastníckeho práva hoci aj dobromyseľného nadobúdateľa. Žalovaní v roku 1980 si zapísali novopostavený rodinný dom, ktorý už v tom čase zasahoval do parcely č. XXX. Úrad geodézie, kartografie, katastra geometrický plán nezapísal. Žalovaná 3/ a M. X. nemohli byť dobromyseľní, nakoľko museli nadobudnúť pochybnosť už z dôvodu nezapísania geometrického plánu č. XXX-X-XXXX-XXX/XX zo dňa XX. V. XXXX do katastra, kde následne začali vznikať spory ohľadom užívania spoločného dvora. Súd prvej inštancie prijal záver, že žalovaná 3/ spolu s manželom už pri bežnej opatrnosti vzhľadom aj na nezapísanie ich vlastníckeho práva do katastra mohli nadobudnúť pochybnosť už počas vydržacej doby o tom, že parcela č. XXX im v celosti nepatrí. Poukázal tiež na konanie pred Okresným súdom Bratislava vidiek sp. zn. 9C/48/1984, v rámci ktorého odvolací súd mal za preukázané, že sporná parc. č. XXX, ktorá je v EN vedená ako spoločný dvor žalobcov (teraz žalovaných 1/ a 3/) a B. V. V pozemkovej knihe v vložke XXXX bola vedená aj na Q. V. od ktorej ju mal nadobudnúť žalovaný (teraz žalobca 1/), avšak jeho spoluvlastnícke právo k tomuto spoločnému dvoru nebolo doposiaľ pozemkovo - knižne zaevidované.

1.5. Vo vzťahu k vzájomnej žalobe žalovaných na plnenie súd prvej inštancie konštatoval, že v konaní nebolo preukázané, že ide o neoprávnenú stavbu, ktorá by bola postavená na cudzom pozemku, a preto vzájomnú žalobu žalovaných v tejto časti zamietol. Ak bola daná stavba postavená pred 1. októbrom 1976 a ide o drobnú stavbu, potom sa do operátu katastra zapíše na základe oznámenia obce, kedy bola stavba postavená, aké jej bolo pridelené súpisné číslo a kto bol jej stavebníkom. Rovnako ako nepreukázanú zamietol súd prvej inštancie vzájomnú žalobu žalovaných na uloženie povinnosti žalobcom odstrániť zo sporného pozemku štrk, stavebný materiál a stavebný odpad, ktorý by mal brániť v užívaní spoločnej parcely.

1.6. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a vzhľadom na čiastočnú úspešnosť oboch procesných strán žiadnej z nich nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných rozsudkom z 9. septembra 2020 sp. zn. 2Co/74/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II zmenil tak, že žalobu žalobcov, ktorou sa od žalovaných domáhali odstránenia bližšie označených kríkov ruží zamietol (výrok I), vo zvyšnej napadnutej časti sa rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok II) a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok III).

2.1. Odvolací súd rozhodoval s nariadením odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, na

ktorom zopakoval vykonané dokazovanie a po vyhodnotení skutočností uvádzanými stranami sporu v priebehu nariadeného odvolacieho pojednávania dospel k záveru, že odvolanie žalovaných je čiastočne dôvodné. V súvislosti so zmeňujúcim výrokom odvolací súd dospel k záveru, že nakoľko zodpovednosť za žalobu, označenie skutkového stavu a žalobného petítu nesie žalujúci subjekt a v súdnej veci žalobcovia netvrdili, že by im hrozila vážna škoda a nežiadali o vhodné opatrenie na jej odvrátenie, mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie na zistené skutkové závery nesprávne aplikoval ust. 127 ods. 1 OZ.

2.2. Vo vzťahu k námietkam žalovaných voči zamietnutiu ich vzájomnej žaloby o určenie ich výlučného vlastníckeho práva k spornej parcele, odvolací súd uviedol, že pokiaľ sa žalovaní dovolávali nadobudnutia vlastníckeho práva vlastníkmi rodinného domu na parcele č. XXX (žalovanej 3/ a ich právneho predchodcu - M. X.) vydržaním, z konania ako aj zo zopakovania dokazovania na odvolacom pojednávaní nepochybne vyplynulo (dôkaz - spis Okresného súdu Bratislava - vidiek, sp. zn. 9C/48/1984 vykonaný na pojednávaní dňa 22. apríla 2009 - č. I. spisu 252), že 11. júna 1981 začalo na Mestskom národnom výbore (ďalej len „MsNV“) v Pezinku stavebné konanie o návrhu žalobcu 1/ postaviť na spornej parcele bránu. Rozhodnutím sp. zn. XXX/Výst./XXXX z 11. septembra 1981 MsNV v Pezinku stavbu na spornej parcele zadefinovanej ako spoločný dvor povolil. M. X. ako jeden z účastníkov tohto stavebného konania sa proti rozhodnutiu o povolení stavby dňa 15. apríla 1982 odvolal, ktoré rozhodnutie dňa 23. mája 1983 zrušil Okresný národný výbor Bratislava - vidiek s odôvodnením, že stavba (brána) má byť realizovaná na pozemku (sporný pozemok), ktorého žiadateľ (žalobca 1/) je len spoluvlastníkom a preto žiadateľom stavebného povolenia musia byť obaja spoluvlastníci. M. X. rozhodnutie prevzal dňa 9. júna 1983 a následne žalobou zo dňa 14. decembra 1983 (žalobu vzal späť) a žalobou zo dňa 23. februára 1984 spolu so žalovanou 3/ začali na Okresnom súde Bratislava - vidiek viesť proti F. M. (žalobca 1/) pod sp. zn. 9C/48/1984 súdny spor o odstránenie brány. Z uvedeného potom pre danú vec vyplynulo, že M. X. a žalovaná 3/ nemohli byť k 29. júnu 1983, kedy by mohli kvalifikovane splniť časovú podmienku nepretržitej nerušenej doby držby 10 rokov, počítanej od 29. júna 1973, kedy sa ujali držby dobromyseľní o tom, že sporný pozemok im výlučne patrí.

2.3. Ďalej uviedol, že pri zisťovaní toho, či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, nemožno vychádzať z posúdenia subjektívnych predstáv a vnútorného presvedčenia držiteľa, ale dobromyseľnosť musí byť posudzovaná z objektívneho hľadiska. Ak nie je predpoklad dobrej viery splnený čo len u jedného zo spoluvlastníkov, nemôže dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním do výlučného vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov a ani do spoluvlastníctva podielového alebo bezpodielového. Pre vydržanie pozemku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je podmienkou dobrá viera obidvoch manželov. Samotná ingerencia žalobcu 1/ spojená so stavebným konaním vo veci výstavby brány v roku 1981 a závery stavebného úradu, ktoré z tohto konania vyplynuli boli spôsobilé vyvolať voči vlastníkom domu na parcele č. XXX pochybnosti o vlastníctve, respektíve práve výlučného užívania spoločného dvora na parcele č. XXX.

2.4. Pre vyhodnotenie dobrej viery vlastníkov domu na parcele č. XXX nemohlo byť podľa názoru odvolacieho súdu relevantné ani ich tvrdenie, že Evidencia nehnuteľnosti nezapísala Geometrický plán č. XXX-X-XXXX-XXX/XX zo dňa XX. V. XXXX a preto o nedostatku výlučného vlastníctva nemohli až do času žiadosti M. X. o opravu chyby v katastri zo dňa 3. októbra 2002 (č. I. spisu 41) vedieť, pretože normálna, obvyklá opatrnosť predpokladá aj overenie stavu zápisov vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľnosti. Nakoniec z obsahu žiadosti o opravu zo dňa 3. októbra 2002 vyplývalo, že katastrálny úrad odmietol M. X. vydať list vlastníctva, čo potom nasvedčovalo tomu, že už v období pred touto žiadosťou musel objektívne nadobudnúť pochybnosti o vlastníctve spornej nehnuteľnosti a preto tento doklad nemôže byť určujúcim k ustáleniu času, od ktorého žalovaní odvodzovali prerušenie ich dobrej viery. Doklad o odmietnutí zápisu, na ktorý sa M. X. v žiadosti o opravu odvolával, žalovaní v konaní nepredložili.

2.5. Odvolací súd ďalej uviedol, že pre rozhodnutie o určovacej žalobe žalovaných nebolo zásadným, akým titulom nadobudol spoluvlastnícky podiel I k spornému pozemku aktuálny vlastník vedený v evidencii nehnuteľností - žalovaný 1/, ale len to, či žalovaní respektíve ich právny predchodca splnil podmienky vydržania. I keď nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016, na ktorý žalovaní poukazovali, bola prelomená zásada nemo plus iuris v prospech dobromyseľného nadobúdateľa, uvedené neplatí všeobecne a konajúci súd musí vždy zohľadniť špecifické okolnosti a individuálne súvislosti konkrétneho prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé

vyriešenie veci, t.j. také, aby rozhodnutie súdu v prospech jednej strany nespôsobilo do očí bijúcu nespravodlivosť druhej strany sporu. Nakoľko v predjednávanej veci nebola preukázaná dobromyseľnosť na strane žalovaných respektíve ich právnych predchodcov, súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, keď vzájomnú žalobu žalovaných aj v časti určenia vlastníctva zamietol. Správnosť uvedených záverov nebolo spôsobilé spochybniť ani tvrdenie žalovaných, že za obdobie rokov 1993-2003, 2009-2012 platili daň z predmetných nehnuteľností, uzavrel odvolací súd.

2.6. Vo vzťahu k námietkam odvolateľov, ktorými namietali nedbalosť vlastníctva na strane žalobcov a ich právnych predchodcov, majú za to, že nepreukázali kontinuitu vlastníckeho práva na ich strane, odvolací súd uviedol, že podľa výpisu z LV č. XXX (č. 1. spisu 449) vykonáva žalobca 1/ spoluvlastnícke práva k spornému pozemku v rozsahu 1, pričom podľa § 70 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností platí, že údaje katastra, a to údaje o právach k nehnuteľnostiam sú hodnoverné a záväzné, ak sa nepreukáže opak. Nakoľko v konaní nebol preukázaný opak, bolo potrebné vychádzať z verejne prístupných údajov, preto i v tejto časti posúdil odvolací súd odvolacie námietky žalovaných ako nedôvodné.

2.7. Pokiaľ žalovaní odvolaním napadli aj časť výroku o zamietnutí vzájomnej žaloby, a to v časti uloženia povinnosti žalobcom odstrániť zo sporného pozemku šopu s príslušenstvom odvolací súd dal do pozornosti, že vecne neobstoja odvolacia argumentácia žalovaných, že nimi uplatnený nárok má právny základ v ich výlučnom vlastníctve sporného pozemku, nakoľko vlastnícke právo k spornému pozemku patrí žalovaným len v rozsahu 1 spoluvlastníckeho podielu. V rovnakom rozsahu 1 spoluvlastníckeho podielu ako žalovaní vykonáva vlastnícke právo k spornému pozemku aj žalobca 1/ (výpis z LV - č. 1. spisu 449). Zo žiadneho prednesu žalovaných v súdnej veci nevyplývalo, že predmetná stavba bola postavená po tom, ako sa žalovaní, respektíve ich právny predchodca ujali práva užívania sporného pozemku a to bez ich súhlasu. Pokiaľ žalovaní zakomponovali do textu odvolania v tejto časti aj odstránenie betónových skruží poukázal odvolací súd na to, že v tejto časti vzali žalovaní žalobu späť (výrok IV).

2.8. Vo vzťahu k námietkam odvolateľov, že zistený skutkový stav neobstoja, pretože boli prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (§ 365 ods. 1 písm. g) CSP), odvolací súd nemohol jeho dôvodnosť posúdiť, vzhľadom na absenciu odôvodnenia uplatneného odvolacieho dôvodu.

2.9. O nároku na náhradu trov celého konania (prvoinstančného ako aj odvolacieho) rozhodol odvolací súd podľa § 396 odsek 1 CSP a § 255 odsek 2 CSP a vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Vychádzal z toho, že tak žaloba žalobcov ako aj vzájomná žaloba žalovaných boli zamietnuté, preto ani jedna z procesných strán nemala proti svojej protistrane úspech vo vzťahu k uplatneným nárokom. Uvedené platí aj vo vzťahu k zastaveniu konania v časti žaloby žalobcov, kedy procesne úspešnou stranou boli žalovaní, zatiaľ čo v prípade zastavenia konania o vzájomnej žalobe žalovaných boli procesne úspešní žalobcovia.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní rozsahom obsiahle (na 19 stranách) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolanie sa primárne vyznačovalo opakovaním predsúdnej argumentácie žalovaných, prezentovaním skutkového stavu z ich pohľadu, polemikou s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňovaním správnosti jeho rozhodnutia resp. kritikou prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci. Navrhli, aby dovolací súd zrušil obe rozhodnutia nižších súdov, vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a priznal im náhradu dovolacích trov. Nižšie uvedené dovolacie dôvody najvyšší súd ustálil s použitím interpretačného pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP dovolatelia v podstatnom namietali, že odvolací súd predovšetkým vôbec nereagoval na odvolacie dôvody uvádzané žalovanými, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Preto je napádaný rozsudok nepreskúmateľný.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietali nesprávne právne závery odvolacieho súdu, že

(i) ich držba nebola oprávnená po celý čas 10 ročnej vydržacej doby. V tomto ohľade uviedli, že sudy nezapočítali do vydržacej doby dobu, po ktorú mal sporný pozemok v oprávnenej držbe právny predchodca žalovaných - Československý štát (§ 134 ods. 3 OZ). V tomto ohľade poukázali na rozhodnutia českého najvyššieho súdu - 22Cdo/2273/98, 22Cdo/306/2011, 22Cdo/2139/2004,

28Cdo/1050/2006, 22Cdo/837/1998 a naše dovolacie rozhodnutie - 3Cdo/117/94 (str. 12 dovolania), (ii) sudy nepovažovali žalovaných za oprávnených po celú 10 ročnú vydržačiu dobu z dôvodu, že museli „objektívne nadobudnúť pochybnosť o vlastníctve spornej nehnuteľnosti“, hoci mali vychádzať zo zásady „pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená“ v zmysle § 130 OZ, teda, že jedná okolnosť mohla vytvoriť pochybnosť o oprávnenosti držby, avšak ďalšie okolnosti naopak objektívne poukazovali na oprávnenosť držby. V tomto ohľade poukázali na rozhodnutia 5Cdo/90/95, 6Cdo/84/2010, 6Cdo/71/2011, R 14/2009, české - 22Cdo/2121/2008, 22Cdo/2234/2005, 22Cdo/445/2007, ústavný súd - I. ÚS 549/2016 (str. 15 a 16 dovolania).

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žiadali dovolanie zamietnuť a priznať im náhradu dovolacích trov. V podstatnom poukázali na správnosť právnych záverov nižších súdov.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP (bod 3.2.), avšak nie je dôvodné.

6. Vzhľadom na rozsah a obsah podaného dovolania (bod 3) dovolací súd už na tomto mieste považuje za potrebné uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takéto vady v prejednávanej veci nezistil (viď nižšie).

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť

nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Žalovaní v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP v podstatnom namietali, že odvolací súd nereagoval na odvolacie dôvody uvádzané žalovanými, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Preto je napádaný rozsudok nepreskúmateľný (bod 3.1.).

10. K tvrdeniu dovolateľov, že odvolací súd sa nevysporiadal s ich podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom vyjadril ku všetkým relevantným výhradám dovolateľov, ktoré boli v rozsahu nastolenom žalovanými v podanom dovolaní právne významné k jeho nosným dôvodom. Už na prvý pohľad dovolateľmi naznačenou vadou nepreskúmateľnosti napadnuté odvolacie rozhodnutie netrpí.

10.1. Odvolací súd v tejto súvislosti vysvetlil na základe akých dôkazov dospel k záveru, že žalovaní v okolnostiach posudzovanej veci nesplnili nepretržitú a nerušenú dobu držby 10 rokov. Odvolací súd zvýraznil, že pri posúdení dobromyseľnosti nie je možné vychádzať zo subjektívnych predstáv a vnútorného presvedčenia držiteľov, ale dobromyseľnosť musí byť posudzovaná z objektívneho hľadiska. V tomto ohľade odvolací súd vychádzal z obsahu súdneho spisu Okresného súdu Bratislava - vidiek sp. zn. 9C/48/1984, pričom zo sledu bližšie uvedených relevantných udalostí dospel k záveru, že M. X. a žalovaná 3/ nemohli byť k 29. júnu 1983 (kedy by mohli kvalifikovane splniť časovú podmienku nepretržitej nerušenej doby držby 10 rokov, počítanej od 29. júna 1973, kedy sa ujali držby) dobromyseľní o tom, že sporný pozemok im výlučne patrí. Rovnako tak ingerencia žalobcu 1/ spojená so stavebným konaním vo veci výstavby brány v roku 1981 a závery stavebného úradu, ktoré z tohto konania vyplynuli boli spôsobilé vyvolať voči vlastníkom domu na parcele č. XXX dôvodné pochybnosti o vlastníctve, respektíve práve výlučného užívania spoločného dvora na parcele č. XXX (bod 18 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Prvostupňový súd (princíp integrity súdnych rozhodnutí) v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že žalovaní na základe geometrického plánu č. XXX-X-XXXX-XXX/XX zo dňa XX. V. XXXX, chceli zapísať novopostavený rodinný dom, ktorý už v tom čase zasahoval do parcely č. XXX, pričom Úrad geodézie, kartografie, katastra tento geometrický plán nezapísalo (bod 31 odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia).

10.2. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Dovolatelia preto nedôvodne argumentovali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

11. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). V neposlednom rade dovolací súd uvádza, že pokiaľ žalovaní podaným dovolaním

brojili proti skutkovému stavu zistenému nižšími súdmi, ani namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Navyše je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľmi namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP dovolací súd pristúpil k posúdeniu ich dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP

13. Žalovaní v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom spočívajúcim v tom, že súdy nezapočítali do vydržacej doby dobu, po ktorú mal sporný pozemok v oprávnenej držbe právny predchodca žalovaných - Československý štát [bod 3.2.(i)] a že súdy nepovažovali žalovaných za oprávnených po celú 10 ročnú vydržaciú dobu z dôvodu, že museli „objektívne nadobudnúť pochybnosť o vlastníctve spornej nehnuteľnosti“, hoci mali vychádzať zo zásady „pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená“ v zmysle § 130 OZ, teda, že jedná okolnosť mohla vytvoriť pochybnosť o oprávnenosti držby, avšak ďalšie okolnosti naopak objektívne poukazovali na oprávnenosť držby. V tomto ohľade poukázali na rozhodnutia 5Cdo/90/95, 6Cdo/84/2010, 6Cdo/71/2011, R 14/2009, české - 22Cdo/2121/2008, 22Cdo/2234/2005, 22Cdo/445/2007, ústavný súd - I. ÚS 549/2016 [bod 3.2.(ii)].

14. Podľa § 421 ods. 1 ods. 1 písm. a/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

14.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14.2. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

15.1. Pre procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zafinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Najvyšší súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritornému prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

15.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej

otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

16. Žalovaní v podanom dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP najskôr namietali, že nižšie súdy nezapočítali do vydržacej doby dobu, po ktorú mal sporný pozemok v oprávnenej držbe právny predchodca žalovaných - Československý štát [bod 3.2.(i)].

16.1. Z obsahu odvolania žalovaných proti prvostupňovému rozsudku (č.l. 480 až 483 a č.l. 506 až 508 súdneho spisu) však vyplýva, že žalovaní v rámci dovolacieho konania otázku započítania držby „ich právneho predchodcu - Československého štátu“ v ich prospech nenastolili, ani ňou neargumentovali. Odvolací súd sa preto k tejto otázke ani nevyjadril.

16.2. Dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Ak samotná strana sporu (žalovaní) nevyužila svoje právo namietat' konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania, nemôže ju potom s úspechom namietat' v rámci dovolacieho prieskumu (princíp subsidiarity).

16.3. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by dovolací súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho zákonnú správnosť a spravodlivosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda obsahovo vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech. Dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť. (4Cdo/40/2019, 4Cdo/110/2018, 8Cdo/90/2019, 7Cdo/145/2021).

17. Pretože dovolanie žalovaných v rámci prvej nimi položenej právnej otázky [bod 3.2.(i)] nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP (§ 447 písm. f/ CSP) dovolací súd pristúpil k posúdeniu ich dovolania aj vo vzťahu k druhej položenej otázke [bod 3.2.(ii)], týkajúcej sa výkladu ustanovenia § 130 ods. 1 OZ. Dovolatelia v tejto súvislosti argumentovali, že napriek súdmi zistenej (jednej) pochybnosti o oprávnenosti ich držby, ďalšie okolnosti objektívne poukazovali na oprávnenosť ich držby. Preto mali súdy postupovať podľa druhej vety § 130 ods. 1 OZ („pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená“).

18. Nastolená dovolacia otázka (jej riešenie) mala primárne nepochybne skutkový základ, nakoľko odvolací súd dospel k svojim nosným právnym záverom o nedodržaní dobromyseľnosti držby žalovaných po celý čas 10 rokov na základe riešenia skutkových a nie právnych otázok. Najvyšší súd však v súvislosti s touto otázkou, vzhľadom na existujúce (aj) jej právne aspekty, pripustil vecný dovolací prieskum a posúdil nosné právne závery odvolacieho súdu. Na strane druhej - súc viazaný ustanovením § 440 a § 442 CSP - vychádzal z dovolacích dôvodov a zo skutkového stavu tak, ako ho zistil odvolací súd. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie v tejto časti dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

19. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Najvyšší súd opakovane uvádza, že nesprávnosť právneho posúdenia veci nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

20. Podľa § 130 ods. 1 OZ ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

21. V rozsahu dovolateľmi nastolenej otázky odvolací súd po načrtnutí historickej genézy inštitútu vydržania uviedol, že „pokiaľ sa žalovaní dovolávali nadobudnutia vlastníckeho práva vlastníckmi rodinného domu na parcele č. XXX (žalovanej 3/ a ich právneho predchodcu - M. X.) vydržaním, z konania ako aj zo zopakovania dokazovania na odvolacom pojednávaní nepochybne vyplynulo (dôkaz - spis Okresného súdu Bratislava - vidiek, sp. zn. 9C/48/1984 ...), že 11. júna 1981 začalo na Mestskom národnom výbore v Pezinku stavebné konanie o návrhu žalobcu 1/ postaviť na spornej parcele bránu. Rozhodnutím sp. zn. XXX/Výst./XXXX zo dňa 11. septembra 1981 Mestský národný výbor v Pezinku stavbu na spornej parcele zadefinovanej ako spoločný dvor povolil. M. X. ako jeden z účastníkov tohto stavebného konania sa proti rozhodnutiu o povolení stavby dňa 15. apríla 1982 odvolal, ktoré rozhodnutie dňa 23. mája 1983 zrušil Okresný národný výbor Bratislava - vidiek s odôvodnením, že stavba (brána) má byť realizovaná na pozemku (sporný pozemok), ktorého žiadateľ (žalobca 1/) je len spoluvlastníkom a preto žiadateľom stavebného povolenia musia byť obaja spoluvlastníci. M. X. rozhodnutie prevzal dňa 09. júna 1983 a následne žalobou zo dňa 14. decembra 1983 (žalobu vzal späť) a žalobou zo dňa 23. februára 1984 spolu so žalovanou 3/ začali na Okresnom súde Bratislava - vidiek viesť proti F. M. (žalobca 1/) pod sp. zn. 9C/48/1984 súdny spor o odstránenie brány. Z uvedeného potom pre danú vec vyplýva, že M. X. a žalovaná 3/ nemohli byť k 29. júna 1983, kedy by mohli kvalifikovane splniť časovú podmienku nepretržitej nerušenej doby držby 10 rokov, počítanej od 29. júna 1973, kedy sa ujali držby dobromyseľní o tom, že sporný pozemok im výlučne patrí. Pri zisťovaní toho, či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec patrí, nemožno vychádzať z posúdenia subjektívnych predstáv a vnútorného presvedčenia držiteľa, ale dobromyseľnosť musí byť posudzovaná z objektívneho hľadiska. Ak nie je predpoklad dobrej viery splnený čo len u jedného zo spoluvlastníkov, nemôže dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním do výlučného vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov a ani do spoluvlastníctva podielového alebo bezpodielového. Pre vydržanie pozemku do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je podmienkou dobrá viera obidvoch manželov. Samotná ingerencia žalobcu 1/ spojená so stavebným konaním vo veci výstavby brány v roku 1981 a závery stavebného úradu, ktoré z tohto konania vyplynuli boli spôsobilé vyvolať voči vlastníkom domu na parcele č. XXX pochybnosti o vlastníctve, respektíve práve výlučného užívania spoločného dvora na parcele č. XXX.". Uvedené dôvody, ktoré odvolací súd zistil zo spisu Okresného súdu Bratislava - vidiek sp. zn. 9C/48/1984 a pre ktoré potom neakceptoval dobromyseľnosť držby sporného pozemku u právneho predchodcu žalovaných (M. X.) a žalovanej 3/ po celý čas 10 ročnej vydržacej doby, odvolací súd ďalej rozšíril, keď konštatoval, že „[p]re vyhodnotenie dobrej viery vlastníkov domu na parcele č. XXX nemôže byť relevantné ani ich tvrdenie, že Evidencia nehnuteľnosti nezapísala Geometrický plán č. XXX-X-XXXX-XXX/XX zo dňa XX. V. XXXX a preto o nedostatku výlučného vlastníctva nemohli až do času žiadosti M. X. o opravu chyby v katastri zo dňa 03. októbra 2002 (č. 1. spisu 41) vedieť, pretože normálna, obvyklá opatrnosť predpokladá aj overenie stavu zápisov vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľnosti. Nakoniec z obsahu žiadosti o opravu zo dňa 03. októbra 2002 vyplýva, že katastrálny úrad odmietol M. X. vydať list vlastníctva, čo potom nasvedčuje tomu, že už v období pred touto žiadosťou musel objektívne nadobudnúť pochybnosti o vlastníctve spornej nehnuteľnosti a preto tento doklad nemôže byť určujúcim k ustáleniu času, od ktorého žalovaní 1/ - 3/

odvodzovali prerušenie ich dobrej viery. Doklad o odmietnutí zápisu, na ktorý sa M. X. v žiadosti o opravu odvoláva, žalovaní v konaní nepredložili ... Nakoľko v prejednávanej veci nebola preukázaná dobromyseľnosť na strane žalovaných respektíve ich právnych predchodcov, súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, keď vzájomnú žalobu žalovaných aj v časti určenia vlastníctva zamietol. Správnosť uvedených záverov nie je spôsobilou spochybniť ani tvrdenie žalovaných, že za obdobie rokov 1993-2003, 2009-2012 platili daň z predmetných nehnuteľností." (bod 18 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

22. Žalovaní v podanom dovolaní na podporu ich dovolacej argumentácie poukázali na viaceré rozhodnutia českého a slovenského najvyššieho súdu a ústavného súdu (5Cdo/90/95, 6Cdo/84/2010, 6Cdo/71/2011, R 14/2009, 22Cdo/2121/2008, 22Cdo/2234/2005, 22Cdo/445/2007, I. ÚS 549/2016), pričom v samotnom dovolaní citovali z týchto rozhodnutí tie časti, ktoré mali podporiť ich dovoláciu argumentáciu proti záverom odvolacieho súdu (str. 14 až 16 dovolania). Bez potreby osobitného komentára ku každému z uvedených súdnych rozhodnutí najvyšší súd konštatuje, že z ich obsahu nevyplýva rozpor s nosnými dôvodmi uvedenými odvolacím súdom (bod 21). Napr. ako uvádzajú dovolatelia v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/90/95 najvyšší súd vychádzal zo situácie, keď skorší kupujúci užíval nehnuteľnosť nerušene počas doby potrebnej na nadobudnutie vlastníctva vydržaním, kým odvolací súd v teraz posudzovanej veci vychádzal z toho, že právny predchodca žalovaných a žalovaná 3/ dobromyseľne neužívali sporný pozemok po celý čas vydržacej doby. Podobne v ďalších dovolateľmi označených rozhodnutiach súdne authority vychádzali z právneho omylu, preferencie dobromyseľnosti nadobúdateľa pred pôvodným vlastníkom, stretu princípov ochrany dobrej viery nadobúdateľa a ochrany práva pôvodného vlastníka, ktoré však pre nosné právne závery odvolacieho súdu neboli v hre, a teda sa od uvedených rozhodnutí nemohol ani odkloniť.

23. Najvyšší súd na zdôraznenie správnosti nosných právnych záverov odvolacieho súdu (bod 21) dodáva, že otázku, či držiteľ veci je (bol) oprávnený alebo neoprávnený, treba v každom prípade riešiť z objektívneho hľadiska. Pri jej riešení je vždy potrebné vziať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, (ne)mal alebo (ne)mohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí (pozri aj 3Cdo/97/2009). Inak povedané, ak v okolnostiach posudzovanej veci odvolací súd na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu (§ 442 CSP) mal za preukázané, že právny predchodca žalovaných M. X. a žalovaná 3/ nemohli byť k 29. júnu 1983 (kedy by mohli kvalifikovane splniť časovú podmienku nepretržitej nerušenej doby držby 10 rokov, počítanej od 29. júna 1973, kedy sa ujali držby) dobromyseľní o tom, že sporný pozemok im výlučne patrí, potom dobromyseľnosť ich držby netrvala po celú zákonom určenú dobu 10 rokov, čo bol dôvod na zamietnutie vzájomnej žaloby žalovaných.

24. V neposlednom rade dovolací súd dodáva, že pokiaľ dovolatelia argumentovali tým, že napriek súdmi zistenej (jednej) pochybnosti o oprávnenosti ich držby, ďalšie okolnosti objektívne poukazovali na oprávnenosť ich držby a preto mali súdy postupovať podľa druhej vety § 130 ods. 1 OZ (bod 17 in fine), uvedený výklad formálne i vecne neobstoí. Dobromyseľnosť držby jednak zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí (bod 23) a jednak iné okolnosti v prospech dobromyseľnej držby žalovaných po celý čas 10 rokov držby nižšie súdy nezistili (tvrdili ich iba žalovaní, pozn.). Vyvrátiteľná právna domnienka, že v pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 veta druhá OZ) má svoj význam predovšetkým v rámci procesného dokazovania, a to v tom zmysle, že v prípade pochybností je vhodnejšie vychádzať z dobromyseľnosti držiteľa a dôkazné bremeno preniesť na toho, kto namieta voči oprávnenosti držby.

25. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolatelia aj v tejto časti dovolania neopodstatnene uvádzali dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, majú za to, že odvolací súd sa pri riešení otázky splnenia podmienok dobromyseľnej držby po celý čas 10 rokov odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

26. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaných neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto ich nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

27. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Dovolací súd preto priznal žalobcom náhradu trov dovolacieho konania voči žalovaným v plnom rozsahu.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.